

אמר שלשה ימים.

א-ז - ואחד אמר, שבעה ימים, ואמרי לה, והיו שאמרו שלשים יום. (1)

והגמרא מביאה פירוש אחר:

תנו רבנן בכרייתא: "וכבוד עשו לו במותו" זה חזקיה מלך יהודה, (2) שיצאו לפניו [לפני

מיטתו] שלשים וששה אלף איש שהיו חלוצי כתף גלויי כתף, שקרעו בגדיהם עד שנראו כתפיהם, (3) זהו הכבוד שעשו לו, דברי רבי יהודה.

אמר לו רבי נחמיה מה גדולה יש בזה? והלא לפני אחאב מלך ישראל גם עשו כן! (4)

2. "לישנא דש"ס הוא, ולא לאשמועינן דזהו חזקיה, דהאי קרא בחזקיה כתיב. אלא אגב אורחיה דמפרש "מאי כבוד עשו לו במותו נקיט ואמר הכי". [רש"י].

3. רש"י. ו"רבנו חננאל" כתב "כך שמענו שמוציא יד אחד מבית הצואר שלא ממקום הקרע כדי שיהא הקרע ברור ונמצא הכתף חלון מן החלוק".

ועניין זה שהלכו חלוצי כתף הוא רק לפני המיטה ולא אחר הקבורה [רמב"ם פ"ח ה"ג מהל' אבלות ובכס"מ שם].

4. לא מוזכר בפירוש שספרו לאחאב אלא שבזכריה [יב יא] נאמר: "ביום ההוא יגדל המספד בירושלים כמספד הדרימון" וגו' ודרשו חז"ל שהפסוק מדבר על הריגת משיח בן יוסף, והגמרא במגילה [ג א] מבארת שהכוונה "כמספד הדרימון", כמו שתירגם יונתן: "כמספד אחאב בר עמרי דקטיל יתיה הדרימון". הרי שהיה לאחאב מספד גדול. ומוסיפים התוס', שאחאב נהרג במלחמה שהיו שם עם רב וכולן ספרו עליו. ואף שלא כתוב שיצאו חלוצי כתף, מכל מקום כל ענינו הוא כמו במספד גדול.

ובעיון יעקב פירש, שודאי גמירי ליה לש"ס שכך היה הדרך לעשות לפני מלכים. ומה שנקט "לפני אחאב", לומר, שהוא היה הגרוע שבמלכים, ואם כן, מאי רבותא שעשו כן

[כמבואר ברכות יח א]. ואולם יש ראשונים שפירשו שמדובר אף בתוך ארבע אמות דכיון דהוא לכבודו מותר.

וראה בשיטמ"ק בשם ר"י מגאש שהכבוד לחכם שהושיבו ישיבה על קברו הוא, כיון שהיתה לו ישיבה בחייו ומתכוונים עכשיו בני ישיבתו לכבדו ולישב לפניו כדרך שהיו יושבין לפניו בחייו ולומר שמועות מפיו בד"ת שלמדו ממנו, שכבוד גדול יש לו בכך. וראה עוד שם.

וראה עוד במהר"ל שמבאר נמי שהישיבה על קברו הוא כאילו המת גם כן בישיבה עמהם, ובזה מבאר את השיטות. שהמאן דאמר הסובר שהושיבו ישיבה עד ג' ימים, סובר שעד שלשה ימים גופו קיים, אבל אחר כך, אין גופו קיים, וכיצד יחשב שיושב עמהם ואין גופו קיים, ולמ"ד עד שבעה כי אף שאין גופו קיים מ"מ נפשו שם, ולמ"ד שלושים כי עד שלושים כאילו היה עדיין נמצא כי צורת צלמו הוא לפני האדם ראה שם באורך.

והמהרש"א כתב שאפשר שהושיבו ישיבה שם לספר בכבודו ולהספידו. ממילא אין איסור אף בתוך ד"א.

1. "מאן דאמר ג' ימים הושיבו שם ישיבה, משום דעיקר אבילות ג' ימים הוי, שיש כמה דברים שאבל אסור בהן בתוך ג' ומותר לאחר ג'. והיינו טעמא דמאן דאמר ז'. וכן מאן דאמר ל', מפני חומרות שיש באלו הזמנים [נמוקי יוסף, וראה נמי במהרש"א].